

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Revize nařízení o úpadkovém řízení aneb evropská insolvence po patnácti letech v novém kabátě - 3. část

Třetí část článku pojednávajícího o revizi Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení ze dne 29. května 2000 (dále jen „Nařízení“), která v současné době probíhá na půdě evropských zákonodárných orgánů, bude věnována problematice příslušnosti k zahájení úpadkového řízení, především se zaměřením na problémovou aplikaci zásady určování příslušnosti podle střediska hlavních zájmů dlužníka (tzv. COMI[1]) a s tím souvisejícímu problému *forum shopping*[2].

WEINHOLD LEGAL

V návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění Nařízení, zveřejněném dne 12. prosince 2012 (dále jen „Návrh“) zůstává zachována koncepce COMI, Návrh však usiluje o její zpřesnění a snaží se reflektovat stávající judikaturu Soudního dvora Evropské unie v této oblasti. Návrh navíc zavádí další nástroje jako např. pravidlo pro určení jurisdikce v případě fyzické osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“), pravidlo příslušnosti pro žaloby, které souvisejí s úpadkovým řízením či povinnost soudu přezkoumat, zda je dána příslušnost, a kladné zjištění řádně odůvodnit.

Zpřesnění definice COMI

Stanovení jurisdikce, v jejímž rámci bude úpadkové řízení probíhat, je základní otázkou, kterou je potřeba vyřešit před zahájením každého úpadkového řízení. Návrh zachovává koncept COMI, neboť tento koncept zajišťuje, že věc bude projednána v jurisdikci, se kterou má dlužník skutečné spojení, a nikoli v jurisdikci, kterou si dlužník až dle okolností zvolí a která by pro něj za daných okolností mohla být výhodnější (*forum shopping*).

Návrh doplňuje definici hlavních zájmů dlužníka obsaženou v čl. 3 odst. 1 Nařízení následovně:

„Soudy členského státu, na jehož území jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, jsou příslušné k zahájení úpadkového řízení. Místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy dlužníka, je místem, ze kterého dlužník své zájmy pravidelně spravuje a které je zjistitelné třetími osobami.“[3]

Uvedené zpřesnění má svůj základ v judikatuře Soudního dvora Evropské unie, především v rozhodnutí ve věci *Interedil*[4] ve spojení s rozhodnutím věci *Eurofood*[5]. Předmětem předběžné otázky posuzované Soudním dvorem Evropské unie v uvedeném řízení byla problematika kritérií určení COMI. Pro určení COMI Soudní dvůr Evropské unie dovodil, že čl. 3 odst. 1 druhá věta Nařízení musí být vykládána v tom smyslu, že při určení místa, kde jsou soustředěny hlavní zájmy

dlužníka, je třeba **upřednostnit místo ústřední správy** tohoto dlužníka, jak **může být zjištěno pomocí objektivních a pro třetí osoby zjistitelných skutečností**. V případě, že se řídicí a kontrolní orgány dlužníka nacházejí v místě jeho sídla a rozhodnutí o správě dlužníka jsou přijímána způsobem zjistitelným pro třetí osoby na tomto místě, nemůže být domněnka stanovená v tomto ustanovení vyvrácena. Pokud se místo ústřední správy dlužníka nenachází v jeho sídle, může být existence aktiv společnosti a smluv na jejich finanční využití v jiném členském státě než ve státě sídla tohoto dlužníka považována za skutečnosti dostačující k vyvrácení této domněnky pouze za podmínky, že celkové posouzení všech relevantních skutečností připustí třetími osobami ověřitelné zjištění, že se skutečné místo, kde je soustředěno řízení a kontrola dlužníka, jakož i správa jeho zájmů nacházejí v jiném členském státě.[6]

Návrh dále zachovává presumpci obsaženou v Nařízení, že v případě společnosti nebo jiné právnické osoby se za místo COMI považuje sídlo, není-li prokázán opak.

Jurisdikce v případě úpadku OSVČ

Návrh v čl. 3 odst. 1 pododst. 3 zavádí pro případ úpadku OSVČ samostatná, od právnických osob oddělená, kritéria pro stanovení příslušnosti. V případě OSVČ se za místo, kde jsou soustředěny hlavní zájmy, považuje **místo jejího obvyklého bydliště**. Tato úprava již nepřipouští důkaz opakem, jak bylo popsáno výše v případě společností a jiných právnických osob.

Příslušnost pro související žaloby

V čl. 3a Návrhu se nově určuje, že **soudy členského státu, na jehož území bylo zahájeno úpadkové řízení** dle výše uvedených pravidel příslušnosti, jsou příslušné také k projednání žalob, které přímo vyplývají z úpadkového řízení a úzce s ním souvisejí. Typicky se bude jednat o žaloby vylučovací.

Povinnost přezkoumání příslušnosti

Návrh nově zavádí v čl. 3b **povinnost soudu**, u kterého byl podán návrh na zahájení úpadkového řízení, **přezkoumat** z úřední povinnosti, **zda je příslušný k zahájení podle pravidel o určení jurisdikce**[7]. V rozhodnutí soudu o zahájení úpadkového řízení je soud nově povinen uvést výslovně důvody, na nichž zakládá svou příslušnost. Takové rozhodnutí podléhá soudnímu přezkumu.

Dle informací dostupných na stránkách Evropské komise[8] se předpokládá konečné **projednání a schválení Návrhu Evropskou komisí** v průběhu tohoto měsíce, tj. **března roku 2015**.

Odpovědnost za přijetí návrhu spadá do kompetence české komisařky pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen, Věry Jourové[9]. **Účinnosti** by Nařízení ve znění Návrhu mělo nabýt **dva roky po vstupu Návrhu v platnost**. Návrh tudíž stále ještě může doznat drobných změn v rámci závěru legislativního procesu, zásadní koncepční úpravy se již nepředpokládají.

Mgr. Tereza Přecechtělová

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333

Fax: +420 225 385 444

email: wl@weinholdlegal.com

[*]

První část článku pojednávající obecně o plánované novele je dostupná [www](#), k dispozici >>> [zde](#).
Druhá část článku pojednávající o změnách v oblasti rozšíření působnosti Nařízení na vnitrostátní řízení, která umožňují i jiná řešení úpadku dlužníka než likvidaci, je dostupná na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[1] Centre of Main Interests (of the Debtor).

[2] Tj. problému záměrného převodu majetku nebo soudních řízení z jednoho členského státu do druhého za účelem získání výhodnějšího právního postavení (více k této problematice viz např. KUČERA, Zdeněk; PAUKNEROVÁ, Monika; RŮŽIČKA, Květoslav a kol. Právo mezinárodního obchodu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7310-108-3, str. 378-379.

[3] Odst. (22) Návrhu.

[4] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 20. října 2011 ve věci C 396/09, dostupný na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[5] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 2. května 2006 ve věci C 341/04, dostupný na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[6] Blíže viz bod 59 a násl. a výrok č. 3 rozhodnutí ve věci Interedil.

[7] Ta stanovuje čl. 3 Nařízení ve znění změn uvedených v Návrhu, v dílčím rozsahu popsaných v části o určení jurisdikce podle pravidla COMI.

[8] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#); [zde](#).

[9] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenci při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenci – judikатурní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)

- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)